

Anti-pestprotocol

Pleyzier College Delft

Vooraf

Dit is het anti-pestprotocol van Pleysier College Delft vanaf schooljaar 2016-2017.

Eenzijds bevat het richtlijnen bij geconstateerd pestgedrag, anderzijds staan er ook voorwaarden en activiteiten in die pesten kunnen voorkomen.

De activiteiten die wij ondernemen om pesten tegen te gaan zijn niet statisch; Afhankelijk van ontwikkelingen binnen de school, zal ook ons handelen rond pesten zich verder ontwikkelen. Het protocol zal daarom periodiek worden geëvalueerd. Indien nodig zal het protocol op grond hiervan aangepast worden.

Uitgangspunten

Vanaf 01-08-2016 zijn scholen verplicht een (anti-) pestprotocol te hebben. Dit is niet voor niets. Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag is (zeer) schadelijk voor leerlingen, zowel voor de slachtoffers als voor de pesters. De omvang en zwaarte van het probleem maken een structurele en éénduidige aanpak noodzakelijk. Een constructieve samenwerking met ouders/verzorgers, leerlingen en eventuele andere betrokkenen is daarbij essentieel.

Pleysier College Delft kiest er qua aanpak voor:

- a. bij pestincidenten te werken volgens de [Vijfsporenaanpak](#) (B. van der Meer, 1990)
- b. de leerlingen door middel van lesactiviteiten bewust te maken van het bestaan en de zwaarte van het probleem;
- c. ouders voor te lichten over het beleid van de school met betrekking tot pesten;
- d. toegankelijke en goede informatie over het probleem pesten beschikbaar te stellen aan leerlingen, docenten en ouders;
- e. medewerkers daar waar nodig (bij) te scholen in het adequaat omgaan met pesten
- f. taaktijd beschikbaar te stellen voor een (anti-)pest coördinator. Meer informatie over de (anti-)pest coördinator staat in de [schoolgids](#).

Dit protocol wordt beschikbaar gesteld aan alle ouders van de school door [plaatsing op de website](#) van de school: www.pleysier.nl/delft.

Samenvatting schoolbeleid

Pleysier College Delft ziet pesten als een serieus probleem en betreft bij het voorkomen en bestrijden ervan alle vijf de betrokken partijen:

- ✓ ouders,
- ✓ docenten,
- ✓ pestende leerling(en),
- ✓ gepeste leerling
- ✓ de rest van de groep.

De school hanteert een preventieve aanpak, die bestaat uit het behandelen van het onderwerp aan het begin van ieder schooljaar, uit het vaststellen van (gedrags-) verwachtingen in samenspraak met de klas en het periodiek behandelen van het thema in de klas tijdens het schooljaar.

In situaties waarin geconstateerd wordt dat een leerling wordt gepest, zal actie ondernomen worden met behulp van een vast stappenplan.

Wanneer pesten daarna, ondanks alle inspanningen, toch weer de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak en hanteert daarvoor de [sanctieladder](#).

Wanneer ouders van mening zijn dat de aanpak van school niet adequaat is, kunnen zij dit bespreekbaar maken bij de anti-pest coördinator (apc). De apc informeert in dit geval tijdig de directeur.

Leidt dit ook niet tot een oplossing, dan kunnen ouders dit kenbaar maken bij de directeur van de school en/of het bestuur van het Pleysier College.

Wat is pesten?

Plagen mag, pesten niet. Wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? (www.pestweb.nl)

Wat is plagen?

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig.

Wat is pesten?

'Iemand wordt getreiterd of is het mikpunt van pesterijen als hij of zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve en soms onbewuste handelingen, verricht door één of meerdere personen'.

Pestgedrag is altijd ongewenst. Bij pesten is het ene kind sterker dan het andere. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. De pester heeft vaak geen positieve bedoelingen, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Digitaal pesten:

Wanneer je in de buurt, op de vereniging of op school gepest wordt, weet je wie de pester is. Op internet of via de telefoon werkt dit soms anders, daar kun je

ook door iemand gepest worden die je niet kent. Juist dit onbekende maakt het pesten via mail, chats, sms, telefoontjes extra vervelend.

Pesten via email, chats, sms, het uiten van bedreigingen of het plaatsen van vervelende foto's en ander beeldmateriaal op websites, zijn voorbeelden van digitaal pesten.

Ouders:

(Digitaal) pesten kan 24 uur per dag. Als school verwachten we dat ouders ook zelf met hun kind in gesprek gaan over (digitaal) pesten.

De Vijfsporenaanpak tegen pesten

De vijfsporenaanpak is een manier om het pesten aan te pakken. Deze aanpak richt zich op alle betrokkenen: *het gepeste kind, de pester(s), de ouders, de klas- of groepsgenoten en de school.*

Spoor 1: Hulp- aan het gepeste kind

- luisteren naar wat er is gebeurd
- het probleem van het kind serieus nemen
- met het kind overleggen over mogelijke oplossingen
- samen met het kind werken aan die oplossingen
- eventuele deskundige hulp van buiten inschakelen (weerbaarheidstraining, sociale vaardigheidstraining, etc)
- zorgen voor vervolgesprekken.

Spoor 2: Hulp- aan de pester

- met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent
- het kind helpen zijn relaties met andere kinderen te verbeteren
- zorgen dat het kind zich veilig voelt en uitleggen wat jij als docent daaraan gaat doen
- grenzen stellen en consequent handhaven
- het kind helpen zich aan de regels en afspraken te houden
- zorgen voor vervolgesprekken.

Spoor 3: Professionaliseren van/hulp bieden aan ouders

- ouders die zich zorgen maken serieus nemen
- ouders informeren over peestsituaties, over pesten en over manieren om pesten aan te pakken en te voorkomen
- met ouders overleggen over manieren om peestsituaties aan te pakken
- zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige hulp.

Spoor 4: Mobiliseren van de zwijgende middengroep

- met de kinderen in de groep praten over het pesten en hun eigen rol daarin

- met de andere kinderen overleggen over mogelijke manieren van aanpak en oplossing en hun rol daarin
- samen met de kinderen werken aan oplossingen waaraan ze zelf actief bijdragen.

Spoor 5: Als school de verantwoordelijkheid nemen/professionalisering docenten

- de school neemt nadrukkelijk stelling tegen pesten en ontwikkelt een duidelijk beleid
- de school zorgt dat alle medewerkers voldoende bekend zijn met pesten in het algemeen en in staat zijn het pesten in de eigen groep te herkennen en aan te pakken.

Werkwijze

Preventief:

Jaarlijks vinden de volgende activiteiten plaats:

1. Mentoren bespreken met hun mentorklas in de eerste schoolweken na een groepsaanpassingen en na een schoolvakantie de verwachtingen in de omgang met leerlingen.
2. Mentoren van alle klassen wijden vierwekelijks in hun lessen aandacht aan pesten en sociale vaardigheden.
3. Wanneer nodig kan de mentor zijn mentorlessen of Sovalues inzetten om pesten te bespreken.
4. Mentoren stimuleren het samenwerken in de klas. Daarnaast maakt de mentor met de leerlingen groepsafspraken om het wederzijds respect voor elkaar te vergroten.
6. Bij de oudergesprekken betrekken de mentoren de ouders bij de groepsafspraken en kunnen aanvullende informatie verstrekken over pesten.
7. Mentoren leveren, indien nodig, ouders (individuele) adviezen of verwijzen naar de apc-er.
8. In de tevredenheidonderzoeken voor zowel leerlingen als ouders worden vragen gesteld over dit thema.

Curatief:

Als er gepest wordt, wordt dit direct aangepakt. Dit gebeurt in de vorm van een drietal gesprekken.

Eerste gesprek:

Zodra de melding is ontvangen voert de mentor een eerste gesprek met de leerling die gepest wordt. De APC-er wordt van dit gesprek op de hoogte gebracht. In dit gesprek wordt het pestgedrag in kaart gebracht en vraagt de

mentor aan de leerling of hij op dat moment en onder begeleiding in gesprek wil en kan met de pester. Het geniet de voorkeur dat dit (tweede) gesprek snel plaatsvindt. In Magister wordt in het logboek melding gedaan van het gesprek.

Tweede gesprek:

In dit tweede gesprek zoekt de mentor, met de pester en de gepeste leerling, uit wat er precies gebeurd is. De pester en de gepeste krijgen beiden de kans hun verhaal te doen. Hierbij wordt de methode van herstelgericht werk toegepast. De leerlingen maken onderling afspraken over het omgaan met elkaar. De mentor fungeert als gespreksleider.

De mentor brengt de ouders van de pester en gepeste (telefonisch) op de hoogte van het gesprek en de afspraken. In Magister wordt in het logboek melding gedaan van het gesprek.

Derde gesprek:

Na twee tot drie weken voert de mentor een derde gesprek met pester en gepeste om te zien of iedereen zich aan de gemaakte afspraken gehouden heeft en of het pesten gestopt is. De APC-er wordt van dit gesprek op de hoogte gebracht. In magister wordt in het logboek melding gedaan van het gesprek.

Eventuele vervolgesprekken:

Als het nodig is, volgen er nog individuele gesprekken door mentor, APC-er, orthopedagoog of schoolleiding. Deze gesprekken kunnen gaan over specifieke adviezen, een externe doorverwijzing of disciplinaire maatregel.

Consequenties:

Pesten heeft consequenties. Hiervoor gebruiken we de sanctieladder als hulpmiddel. De sanctieladder wordt zowel met de gepeste, de pester en de ouders besproken zodat het voor de pester helder is welke sanctie er staat op het ongewenste gedrag en het voor de gepeste (en diens ouders) het helder is dat de school ook daadwerkelijk optreedt tegen pesten.

De sanctieladder (instrument van st. School & Veiligheid)

Duidelijk en consequent handelen bij ongewenst gedrag zorgt ervoor dat ongewenst gedrag minder kans maakt en het duidelijk is dat bepaald gedrag niet wordt geaccepteerd. De sanctieladder kent een aantal (oplopende) treden. Op welke trede een leerling terecht komt hangt af van de ernst en de vraag of er al dan niet sprake is van recidive.

De ladder dient als een middel gebruikt te worden waarbij naast eventuele traditionele straffen als nablijven en schorsen vooral gezocht moet worden naar oplossingen in meer pedagogische straffen (bijv. een excuusbrief schrijven).

Ouders worden altijd geïnformeerd over het ongewenste gedrag en de bijbehorende sanctie.

Trede 1:

Mondelinge waarschuwing

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Regel genoegdoening voor het slachtoffer (excuses)

Informeert ouders telefonisch over de gemaakte afspraken

Trede 2:

Schriftelijke waarschuwing

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Regel genoegdoening voor het slachtoffer

Relatieherstel slachtoffer en overtreder

(Alternatieve) straf

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Informeert ouders telefonisch en schriftelijk over de gemaakte afspraken

Trede 3:

Schorsing 1 (conform protocol schorsen en verwijderen Pleysier College)

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Regel genoegdoening voor het slachtoffer

Relatieherstel slachtoffer en overtreder

(Alternatieve) straf

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Gesprek met ouders

Melding bij (o.a) leerplicht en onderwijsinspectie

Trede 4:

Schorsing 2 (conform protocol schorsen en verwijderen Pleysier College)

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Regel genoegdoening voor het slachtoffer

Relatieherstel slachtoffer en overtreder

(Alternatieve) straf

Maak afspraken over gedrag in de toekomst

Gesprek met ouders

Melding bij (o.a) leerplicht en onderwijsinspectie

Trede 5:

Verwijdering (conform protocol schorsen en verwijderen Pleysier College).

Bijlage 1: Aanbevelingen voor medewerkers

- a. Vraag tijdens mentorgesprekken expliciet naar welbevinden op school, naar (aantal) vrienden/vriendinnen en of er in de klas gepest wordt.
- b. Koppel bij het bespreken van de klassenregels aan concrete voorbeelden van (on)gewenst gedrag uit de eigen praktijk van de leerlingen.
- c. Klikken mag natuurlijk niet, maar... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de docent vragen en dat wordt niet gezien als klikken.
- d. Ook 'buitenstaanders' hebben bij een pestprobleem de verantwoordelijkheid om het pestgedrag te stoppen ('de stoppers') of anders aan te kaarten bij de docent.
- e. Iedereen is verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep en op school.
- f. Als je met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam om geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen (bijv. door relevant krantenknipsel, tv-uitzending, brief van een leerling van een andere school, lesbrief of voorleesboek). Anders loop je het risico dat de klas het probleem ontkent, bagatelliseert, als een grapje afdoet, het slachtoffer de schuld geeft of zelfs na schooltijd straft voor (vermeend) 'klikken'.
- g. Bij lessen over pesten is het voorbeeld van de docent van zeer groot belang.
- h. Er zal minder gepest worden in een omgeving waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar aanvaarding van verschillen worden aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag van leerlingen en docenten niet wordt geaccepteerd en waar docenten effectief en adequaat optreden tegen dergelijk gedrag.
- i. Praten alleen helpt meestal niet bij het veranderen van gedrag. Laat leerlingen aan den lijve ervaren wat het is om bijvoorbeeld buitengesloten te worden.

Bijlage 2: Gesprekstechnieken bij de Vijfsporen aanpak

Afhankelijk van de situatie kan per spoor een of meerdere van de onderstaande technieken worden toepassen.

Spoor 1: Hulp aan het gepeste kind

1.1 Oriënterend gesprek

Doel:

Nagaan wat er aan de hand is. Achterhalen of het probleem dat verteld wordt het echte probleem is of dat er een probleem achter zit.

Werkwijze:

De ander vrijelijk laten vertellen. Gerichte, open vragen stellen.

Kenmerken:

Kort, de situatie wordt in kaart gebracht.

Vaardigheden:

Aandacht geven. Luisteren. Vragend aansluiten. Terugkoppelen, samenvatten.

1.2 Oplossingsgericht gesprek

- Zorg dat je niet direct iets onderneemt
- Luister en stel vragen, laat zien dat je wilt helpen, maar doe nog niets
- Bespreek wat de leerling al heeft gedaan om het pesten te stoppen
- Bedenk samen de volgende stap, wat gaan we nu samen doen
- Zorg dat de leerling zich veilig voelt en leg uit wat jij daaraan gaat doen als mentor
- Doe niets buiten de leerling om
- Ga niet voor de leerling staan, maar naast hem/achter hem.

1.3 Bemiddelingsgesprek

Doel: Nadat er individuele gesprekken hebben plaatsgevonden met de pester en het gepeste kind, kan een van de bedachte oplossingen een bemiddelingsgesprek zijn. De mentor probeert hierbij een dialoog mogelijk te maken tussen de twee partijen die zijn vastgelopen.

Werkwijze: voorafgaand aan het gesprek heeft u zich een duidelijk beeld gevormd waar de zaak over gaat en welke beleving beide kinderen hebben. Nodig beide kinderen toelichting te geven op de zaak, zo nodig verhelderen door terugkoppelen, samenvatten en vragen stellen. In wisselwerking met beide kinderen een probleemstelling formuleren. Beide kinderen laten verklaren dat deze situatie om beweging vraagt van beide kanten. Beide kinderen bereidheid vragen in beweging te komen.

Kenmerken: Twee kinderen hebben een conflict waar zij zelf niet meer uit kunnen komen. Beide kinderen hebben persoonlijke emoties overgehouden n.a.v. vorige conflicten. Beide kinderen denken het recht aan hun kant te hebben en vinden dat de ander onjuist handelt. De bemiddelaar moet meer beweging in de situatie krijgen, zonder dat beide partijen het gevoel hebben dat ze gezichtsverlies lijden.

Vaardigheden: Zich open stellen. Luisteren. Terugkoppelen. Ordenen. Vragend aansluiten. Vragend toevoegen. Informeren. Adviseren.

Spoor 2: Hulp aan de pester

2.1 Confronterend gesprek

Doel: De mentor maakt de ander duidelijk welk probleem hij heeft met het gedrag van het kind. Er wordt besproken wat het pesten voor de ander betekent. Aan het kind wordt om medewerking gevraagd om zo te komen tot een acceptabel leefklimaat binnen de school.

Werkwijze: Informeer het kind welk gedrag als hinderlijk wordt ervaren. Leg dit uitvoerig uit, gebruik hiervoor ik-boodschappen. Overtuig je ervan dat de ander begrepen heeft wat het probleem is. Ga serieus in op negatieve emoties van de ander. Nodig de ander oprecht uit om mee te werken aan het veranderen van het schoolklimaat. Stel grenzen. Spreek goede voornemens uit en maak afspraken.

Kenmerken: De mentor neemt initiatief tot dit gesprek.

Vaardigheden: Duidelijke bewoording kiezen. Open staan voor kritiek van het kind. Aandacht geven, empathisch reageren. Reflecteren op gevoelens van de ander. Ik-boodschap gebruiken. Niet in de verdediging gaan, maar met een ik-boodschap de kritiek ontvangen. Duidelijk maken dat het gedrag van de ander te maken heeft met het gedrag en niet met de persoon van de ander.

Spoor 3: Professionaliseren van/hulp bieden aan ouders

Doel: Professionaliseren van/hulp bieden aan ouders.

Ondanks het gezamenlijke doel ('het beste voor het kind') kunnen er bij de mentor en de ouders vanuit hun verschillende rollen tegenstrijdige ideeën zijn over wat dat doel precies inhoudt en hoe dit bereikt kan worden. Expliciteer dus het doel zodat hierover geen misverstand kan bestaan.

- Onderhoud face-to-face contact: elkaar direct aanspreken biedt ruimte voor non-verbale communicatie. Dit is de meest directe en informatieve vorm van contact met de minste kans op miscommunicatie.
- Toon begrip: geef ouders de ruimte. Erken hun emoties. Toon interesse door vragen te stellen. Toon waardering voor hun inzet.
- Benoem de deskundigheid van ouders: benoem waar de deskundigheid van de ouders ligt.
- Maak aanspraak op de verantwoordelijkheid van ouders; vraag ouders wat zij zelf denken te kunnen doen, wat zien zij als hun rol.
- Maak verwachtingen expliciet: vraag ouders welke verwachtingen zij hebben van de school en vertel welke verwachtingen de school van hen heeft.
- Wees duidelijk, eerlijk en realistisch: maak afspraken die waar te maken zijn om te voorkomen dat het vertrouwen wordt geschaad. Geef hierbij de eigen grenzen aan.
- Wees bereikbaar: onderhoud kleine contactmomenten tussendoor. Bijvoorbeeld in de wandelgangen of telefonisch. Hierdoor is het contact laagdrempelig.

Spoor 4: Mobiliseren van de middengroep

4.1 Klassengesprek

Doel: mobiliseren van de zwijgende middengroep.

Bij een klassengesprek over pesten staat veiligheid voorop. Bespreek met het gepeste kind dat er een klassengesprek gaat plaatsvinden. Overleg met het kind of het anoniem wil blijven of dat de huidige situatie besproken mag worden.

Benoem eerst dat pesten een belangrijk onderwerp is waar je het graag over wilt hebben met de klas. Check daarna bij de klas of je erop kunt vertrouwen dat ze het gesprek serieus ingaan zonder anderen uit te lachen of te veroordelen. Op deze wijze maak je kinderen zelf verantwoordelijk voor het verloop van het gesprek en kun je ze daar ook op aanspreken.

Anoniem

Neem de gepesten en de pesters in bescherming door geen namen of concrete incidenten te bespreken in dit gesprek. Zo zorg je ervoor dat de gepesten tijdens het gesprek niet bang hoeven te zijn dat zij in het middelpunt komen te staan. Ga in dit gesprek juist aan de slag met fictieve pestsituaties waarin je de klas laat nadenken over mogelijke oplossingen. Op de website www.pestweb.nl staat een uitgebreid overzicht van lespakketten, boeken en films die je in kunt zetten om pesten bespreekbaar te maken.

Niet anoniem

Praat met de kinderen over de pestsituatie in de klas en hun eigen rol bij pesten. Bespreek aanpakken en oplossingen (die al eerder met het gepeste kind en de pester besproken zijn), overleg hoe ze actief kunnen bijdragen aan de oplossingen.

Bijlage 3: Bruikbare sites en films

Sites

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pestestartpagina.nl
- <http://www.aandachtvoorpesten.nl>
- www.meldknop.nl
- www.pestweb.nl
- www.digibewust.nl
- www.schoolenveiligheid.nl
- www.veilig.kennisnet.nl
- <http://www.overdestreep.nl>
- <http://www.pesten.biz>
- www.noblame.nl

films

- Bluebird
- Mean Creek
- Mean girls
- Spijt

Bijlage 4: Een aantal voorbeelden van pesten

Met woorden:	vernederen, belachelijk maken Schelden Dreigen Met bijnamen aanspreken Gemene briefjes, mailtjes, sms
Lichamelijk:	duwen en sjoeren, trekken aan kleding Schoppen en slaan Krabben, aan haren trekken Wapens gebruiken
Achtervolgen:	opjagen, achterna lopen In de val laten lopen, klem zetten of rijden Opsluiten
Uitsluiting:	doodzwijgen, negeren Van feestjes Van groepsopdrachten
Stelen en vernielen:	afpakken van eigendommen Kliederen op boeken Banden lek prikken, fiets beschadigen
Afpersing:	dwingen om geld of eigendommen af te geven Afdwingen om iets voor de pester te doen.

Sanctieladder

